

EXPLORE!

TDK2021

Választható témák

Európa Afrikában (művészeti - elmélet)

reMuseion Alexandria (művészeti - tervezés)

Budapest erőd (művészeti - tervezés)

Informal Campus (művészeti - tervezés; angol nyelvű)

Moduláris (művészeti - tervezés; LAKÓ-IPARTANSZÉK)

“...a modern nyomában...”

EURÓPA AFRIKÁBAN

'...a modern nyomában...' elméleti TDK szekciót immár többször is meghirdettük, a fókusz általában az európai kora modern építészetre irányult, de születtek dolgozatok a '60-as évek kevésbé kutatott érdekes epizódjairól is. A dolgozatok foglalkoztak életművekkel, építész életpályákkal, egyes épületekkel, illetve a modern örökségével is. Utóbbi széles horizonton értelmeztük, az elméleti megközelítést többször koncepcionális tervezés is kísérte, érdekes hibrid dolgozatok születtek így a témában.

2021-ben Afrikában eredünk a modern nyomába. A korai modernizmus az európaival egyidőben megjelent Afrikában is, itt elsősorban az európai befolyás alatt álló, még gyarmati országokra kell gondoljunk (pl. Eritrea, Líbia, Algéria), illetve azon országokra, ahol a nemzetközi befolyás jelentős volt, mint pl. Egyiptom esetében. A II. Világháború után a gyarmati függések idővel megszűntek, az egykori gyarmatosítók azonban továbbra meghatározóak maradtak, ez a hatás különösen erős a francia és portugál befolyású országok esetében. Jellemzően a '60-as évektől mások is megjelentek ebben a különleges tudástranzferben, magyar építészek is szép számmal dolgoztak Líbiában, Algériában, Tunéziában ebben az időben. **Kiemelendő Polónyi Károly szerepe, aki Ghánában, Algériában, Etiópiában és Nigériában is alkotott, munkái egy része ma is megvan, tanulmányozható. Szintén kiemelendő Parajdi Mester László munkássága, aki Franciaország képviseletében dolgozott jelentős munkákon Nigerben és másutt Afrikában is.**

Különösen érdekesek manapság a kortárs építészeti törekvések, legyenek az alkotók afrikai gyökerűek, vagy épp máshonnan származók. A problémák egyre kiélezettebbek, a projektek sokszor humanitárius célzatúak, máskor csupán a figyelemfelkeltésre elegendők, megint máskor reprezentatívak. A humanitárius válságok, a természeti katasztrófák és egyáltalán, a kontinens mélyben gyökerező problémái világméretű összefogást sürgetnek.

A kutatás és a dolgozatok célja olyan példaértékű folyamatok, építész szerepek és életművek, epizódok feltárása, amelyek ma is modellértékűek lehetnek. Keressük a tanulságos esettanulmányokat, azt az önmagán és az esztétizáláson túlmutató építészetet, amely képes referenciává válni, hordozza az építészet egyetemes értékeit és illeszkedik Afrika világába. Olyan építészetet keresünk, amely az elemi tanulságokon túl napjaink globális kihívásaira is reflektál, legyenek azok Európában vagy a világ bármely pontján. A tanulmányok foglalkozhatnak magyar életművekkel, egy-egy alkotó illetve alkotás sorsával, építészeti alkotások elemzésével és kontextusba helyezésével. Mindezt immár évszázados távlatból tehetjük, ha a korai modern időkig megyünk vissza és napjainkig feszítjük a horizontunkat.

Ajánlott szakirodalom (biztosítjuk a jelentkezőknek):

- Allison, Peter (ed.), *Adjaye Africa Architecture. A Photographic Survey of Metropolitan Architecture* by David Adjaye. London, 2011.
- Avermaete, Tom – Lagae, Johan (szerk.), *L'Afrique, c'est chic. Architectuur en Planning in Afrika 1950-1970/Architecture and Planning in Africa 1950-1970*. OASE #82, Amsterdam, 2010.
- Bader, Vera Simone, *Moderne in Afrika. Asmara/Die Konstruktion einer italienischen Kolonialstadt 1889-1941*. Berlin, 2016.
- Boness, Stefan, *Asmara - Africa's Jewel of Modernity*. Berlin, 2016.
- Boness, Stefan, *Asmara - The Frozen City*. Berlin, 2006.
- Búr Gábor, *Afrika története a 19-20. században*, [online dokumentum], http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Tortenelem/Afrikanisztika/MA/b%FArg%E1bor/02.b%FAr.Afrika1780_2000.pdf
- Dávid Dóra – Pokol Júlia, *Export Novecento*. TDK dolgozat 2017. (<http://tdk.bme.hu/EPK/DownloadPaper/Export-Novecento1>)
- Dávid, Dóra – Vasáros, Zsolt (eds.), *Current Research of the Hassan Fathy Survey Mission in Egypt 2016-2017*. Publications of Office of the Hungarian Cultural Counsellor in Cairo vol. 2, Cairo-Budapest, 2020.
- Dávid, Dóra – Vasáros, Zsolt (eds.), *Current Research of the Hassan Fathy Survey Mission in Egypt 2018-2019*. Publications of Office of the Hungarian Cultural Counsellor in Cairo vol. 3, Cairo-Budapest, 2020.
- Elleh, Nnamdi, *African Architecture. Evolution and Transformation*. New York, 1997.
- Ferkai András - Rubóczki Erzsébet (szerk.), *Közi 66 -Egy tervezőiroda története I-II*. Budapest, 2015.
- Folkers, Antoni, *Modern Architecture in Africa. Practical Encounters with Intricate African Modernity*. Amsterdam, 2010.
- Guedes, Manuel Correia – Cantuaria, Gustavo (szerk.), *Bioclimatic Architecture in Warm Climates. A Guide for Best Practices in Africa*. Cham, 2019.
- Hebel, Dirk E. – Heisel, Felix – Wisniewska, Marta H. – Nash, Sophie (szerk.), *Addis Ababa: A Manifesto on African Progress*. Berlin, 2018.
- Herz, Manuel (szerk.), *From Camp to City. Refugee Camps of the Western Sahara*. Zürich, 2013.
- Herz, Manuel – Schröder, Ingrid – Fockety, Hans – Jamrozik, Julia (eds.), *African Modernism. The Architecture of Independence*. Ghana, Senegal, Côte d'Ivoire, Kenya, Zambia. Zurich, 2015.
- Mester de Parajd, Corinne - Mester de Parajd, Laszlo, *Regards sur l'habitat traditionnel au Niger*. Saint Étienne, 1992.
- Kultermann, Udo, *Architekten de Dritten Welt. Bauen zwischen Tradition und Neubeginn*. Köln, 1980.
- Kultermann, Udo, *New Directions in African Architecture*. London, 1969.
- Lepik, Andres (szerk.), *Afritecture. Bauen mit der Gemeinschaft*. München, 2013.
- Lepik, Andres – Beygo, Ayça (szerk.), *Francis Kéré: Radically Simple*. Berlin, 2017.
- Lepik, Andres, *Small scale, big change. New Architectures of Social Engagement*. New York, 2010.
- Merzelkad, Rym, *Fernand Pouillon dans la ville d'Alger. Connaissance et reconnaissance d'un habitat intégré: Cas de l'ensemble du „Climat de France”*. Saarbrücken, 2011.
- Meuser, Philipp – Dalbai, Adil (szerk.), *Sub-Saharan Africa. Vols. I-VII*. Berlin, 2021.
- Mosha, Livin, *Architecture of African Dwellings. Policy Influence Towards Rural-Urbanism in Tanzania*. Saarbrücken, 2011.
- Oliver, Paul, *Shelter in Africa*, London, 1971.
- Polónyi Károly, *Építész-településtervező a perifériákon. Polónyi Károly retrospektív naplója*. Budapest, 2000.
- Rahbaran, Shadi – Herz, Manuel, *Nairobi Kenya. Migration Shaping the City*. Zürich, 2014.
- Silva, Carlos Nunes (szerk.), *Urban Planning in Sub-Saharan Africa. Colonial and Post-Colonial Planning Cultures*. New York, 2015.
- Tibai Frida – Veres Laura, *Kultúrák között – Egy magyar építész Észak-Afrikában. Kritikai esettanulmány Parajdi Mester László munkásságáról*. TDK dolgozat 2017. (<https://tdk.bme.hu/EPK/DownloadPaper/Kulturak-kozott-magyar-epiteszek-Eszak1>)
- Volgger, Peter – Graf, Stefan (szerk.), *Architecture in Asmara. Colonial Origin and Postcolonial Experience*. Berlin, 2017.
- White, Gary – Pienaar, Marguerite – Serfontein, Bouwer, *Africa drawn one hundred cities*. Berlin, 2015.
- <https://www.aamatters.nl/modern-architecture-in-africa>

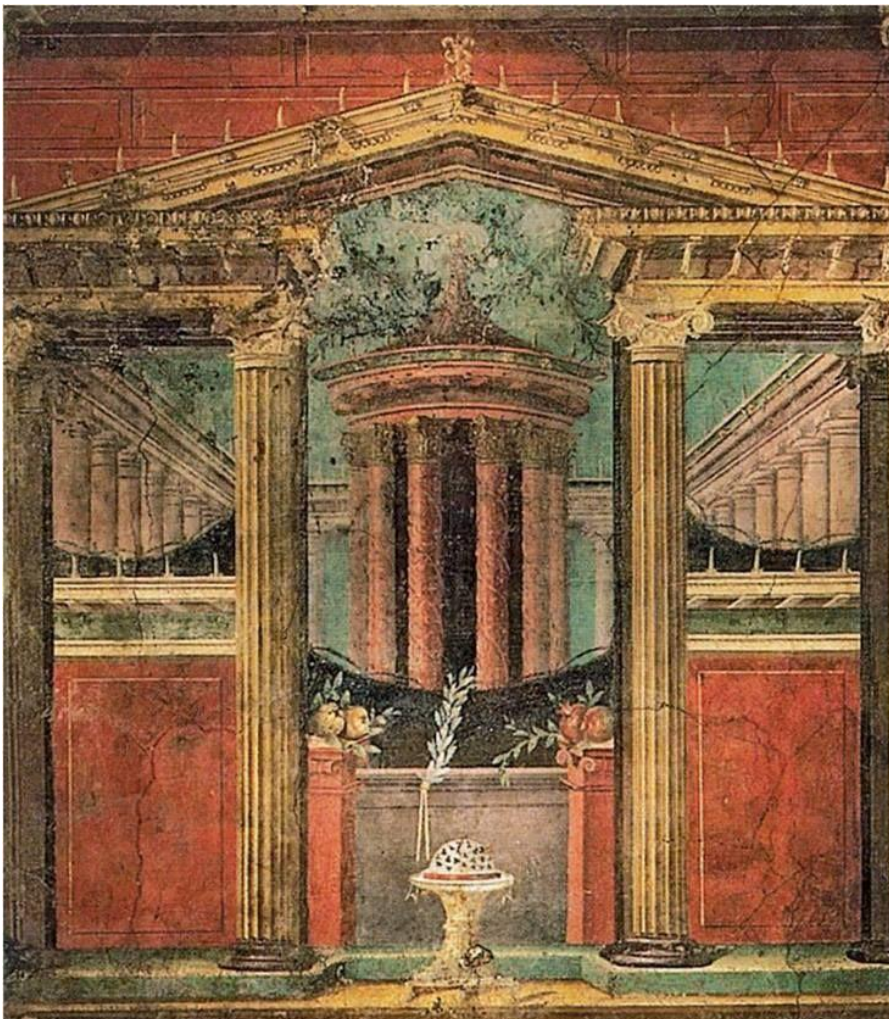
“... a világ közepe...”

reMUSEION ALEXANDRIA

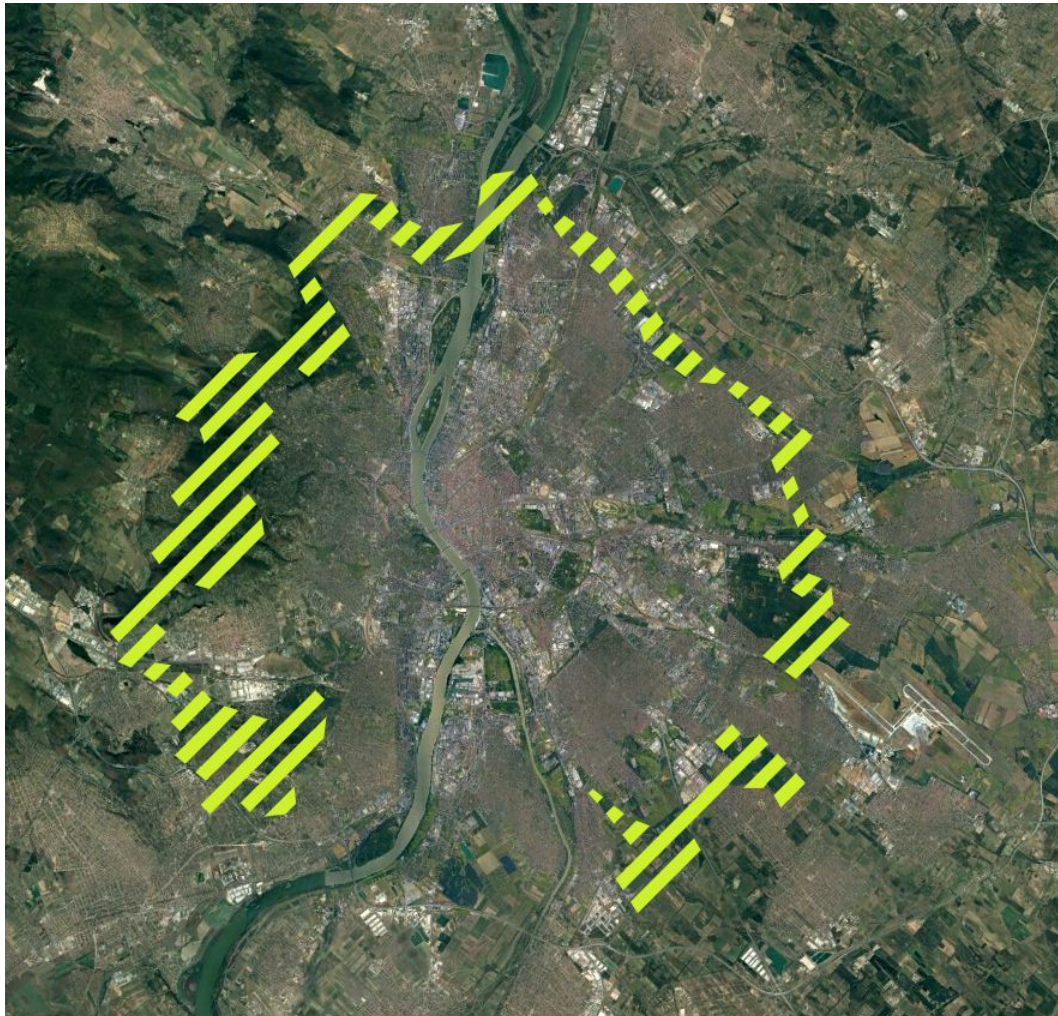
A legenda szerint Kr.e. 331-ben, úton a Szíva oázis felé Nagy Sándor álmában megjelent egy aggastyán, aki - Homérosz sorait idézve - egy új város alapításának Pharos szigetét említette helyszínül. Alexandrosz diadalmas hadjárata során legalább húsz Alexandriát alapított a mai Bulgáriától Egyiptomon, Szírián, Afganisztánon át egészen Pakisztánig. A görög Dinokratész tervei alapján Egyiptomban épült Alexandria vált a legnagyobb és a leghíresebbé, mely Egyiptom fővárosa is volt mintegy ezer éven át a Ptolemaiosz-kortól egészen a Kr.u. 641-ben bekövetkezett arab hódításig. A hellenisztikus város kiemelkedően fontos épülete volt a Muszeion és Könyvtár, amely több százszes tekerccsgyűjteményével az ókori világ kétségbe kizáróan legfontosabb szellemi központja, „a világ közepe” volt a kortársak és a későbbi recepciók szerint, amellyel legfeljebb Róma vehette fel a versenyt. Feltehetően Nagy Sándort is Alexandriában helyezték örök nyugalomra, de a sírja eddig nem került elő; a régészeket és egyiptológusokat napjainkban is lázban tartja a felfedezés reménye. Az ókori világ egyik csodájává vált a Kr.e. 3. században épült pharosi világlátótorny, amely Euklidesz egyik kortársa, Knidoszi Szókratész tervei alapján épült. Száz métert meghaladó magasságával egészen a 14. századig állt, amikor is több földrengés lerombolta. A legújabb művészettörténeti kutatások az Alexandriában, a hellenizmus alatt létrejött szintetizáló építészetet a korai bizánci és korai iszlám építészet fontos inspirációs forrásának is tartják, melynek hatása a Mediterráneumban és távolabb is kétségtelen. Hatással volt a nabateus és a kopt keresztény építészetre; az alexandriai építészet elemei megjelentek a római freskóművészetben, különösen az ún. második pompeii stílusban.

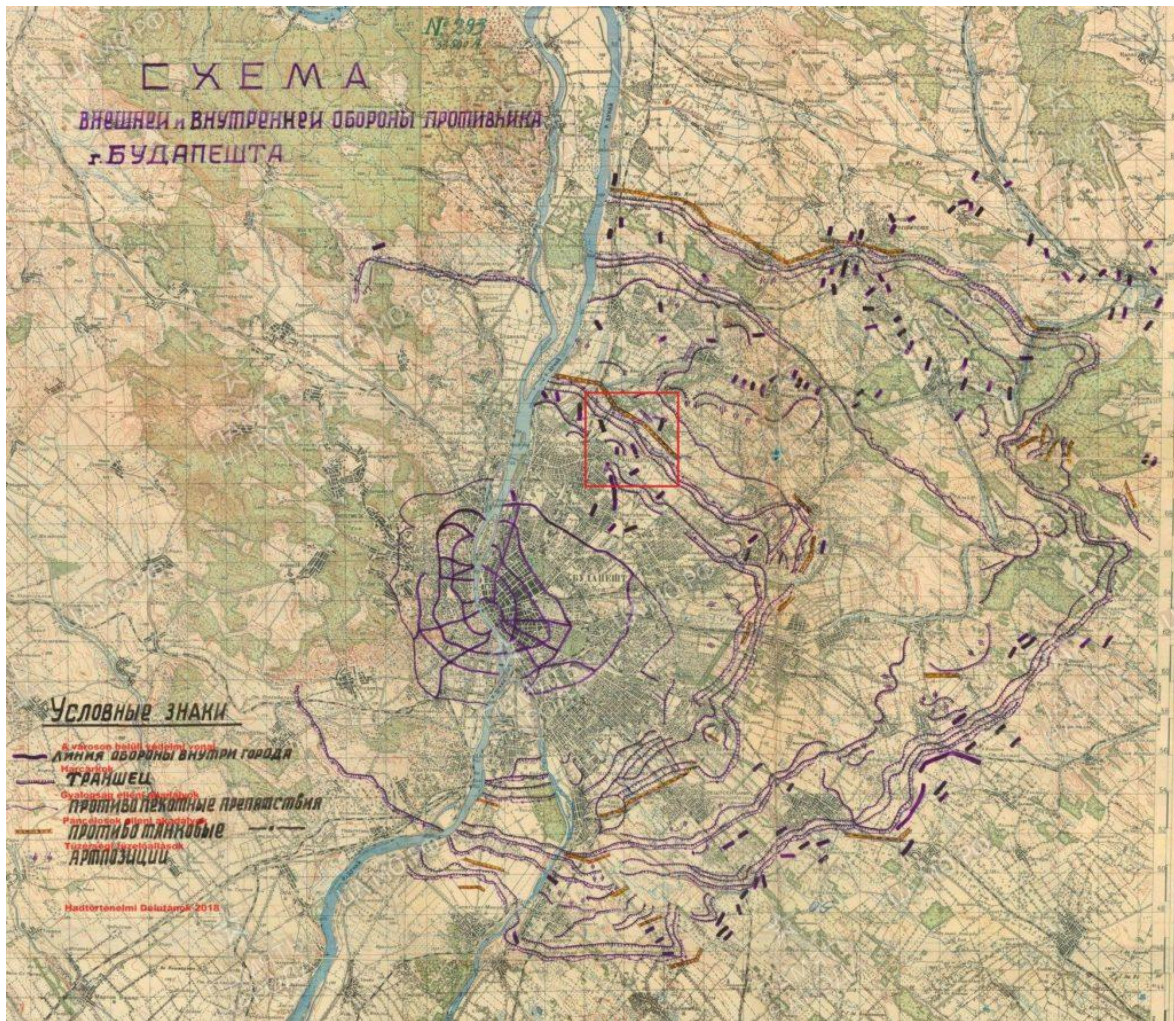
1989-ben nemzetközi pályázaton nyerte el a mára világhírűvé vált norvég Snøhetta iroda az Alexandriai Könyvtár tervezését, amely 2001-re épült fel. A különleges, ikonikus koncepció és magas építészeti minőség méltó módon idézi meg az ókori szellemi központnak, azaz „a világ közepének” jelentőségét.

A város sorsa, jelenlegi helyzete szoros összefüggésben áll az Egyiptomban megfigyelhető tendenciákkal. Az alig néhány évtized alatt 20 milliőről 100 millióvá duzzadt lélekszám a nemrég még egymillió lakost számláló várost napjainkra 6-8 milliósá fesztítette.

A TDK kapcsán Alexandria építészeti világának megidézése a cél. A felvetés keresi azt a helyet és azt az építészeti teret, térstruktúrát, egy kortárs Muszeiont, amely az egykor gazdag, mára csak fragmentumaiban ismert alexandriai építészetet a mai építészet eszközeivel meg tudja idézni. A javaslatnak fizikai térnek kell lenni, de annak helye (víz alatt, vízen, levegőben, földön vagy földben) tervezői kérdés. A terv egy különös építészeti múzeum, amely térben és időben csapongva gyűjti össze és mutatja be azokat az építészeti újításokat és azok recepcióját a hellenizmus eredményeitől az egyiptománia világáig.

BUDAPEST ERŐD

A II. világháború utolsó évében a főváros erősítése rohamtempóban folyt. 1944 tavaszától kezdve az egyre fenyegetőbb szovjet előrenyomulás és a német megszállás következményeképpen Budapest stratégiai jelentőségű ponttá vált a Kelet-európai hadszíntéren.

A város körül rohamtempóban épültek ki az Attila I, II és III vonalak, Pest előterét és a budai hegyvidéket lövészárkok- és bunkerrendszerek, lőállások, légvédelmi erődök és rejtett fegyverraktárak hálózták be, melyeken 24 ezer (zömmel munkaszolgálatos) munkás dolgozott éjjel nappal. Mire a Vörös Hadsereg 1944. október 29-én elérte a fővárost egy komplex és meglepően jelentős védelmi erőt felmutatni képes védelmi rendszer állta útját, amit védői mindenki meglepetésére 102 napig képesek voltak megtartani. Bár Budapest ostroma a magyar történelem egyik legszörnyűbb és legszomorúbb fejezete, az egykori erősítések nyomai a mai napig felfedezhetők a városban, az egykori védelmi vonalak a mai napig jól felfedezhető rendszert, sajátos kultúrtáját alkotnak a város szövetében.

Az egykori erődítések - bár avatatlan szem előtt sokszor rejtve - de a mai napig felismerhetőek a városban, a város körül, sok helyen meghatározva annak szövetét.

- *Milyen módon tehető láthatóvá ez a sajátos rendszer?*
- *Kell-e, lehet-e emlékezni immár közel hetven év elteltével Budapest ostromának eseményeire?*
- *Hogy tehető a város önképének és emlékezet-kultúrájának részévé egy sokszor nehezen megítélhető, sokszor politikai felhangokkal terhelt esemény-sorozat táji- építészeti lenyomata építészeti és tájépítészeti eszközök segítségével?*

A **Budapest erőd** téma kiírás erre keresi a választ friss, bátor, de ugyanakkor a témának megfelelően érzékeny és mély gondolatiságot mutató tervek formájában.

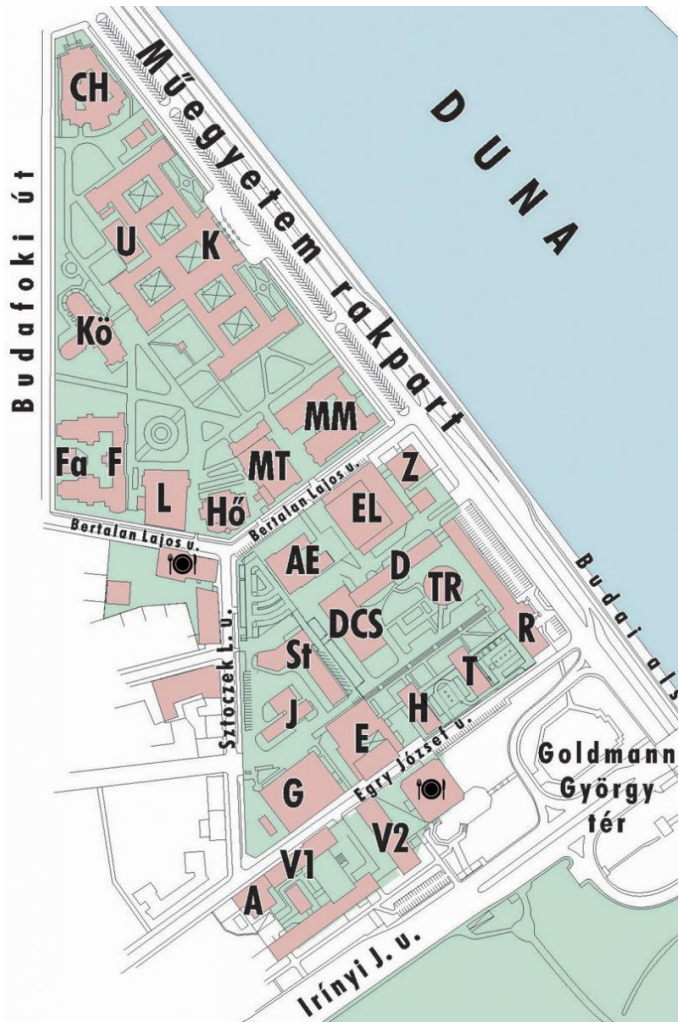

A téma iránt érdeklődő hallgatók számára egy később kijelölt időpontban rövid (2-3 részes) előadás-sorozatot tervezünk, ahol a témában jártas meghívott előadók segítségével kaphatunk betekintést Budapest és a honvédelem e kevéssé és sokszor előítéletektől terhelten tárgyalt fejezetébe, megértve és megismerve a budapesti védművek minden ellentmondásosságával együtt mégis is lenyűgöző és komplex rendszerét.

A vírushelyzet figyelembevételével (de a várható javulás reményében) egy - szintén később meghatározott időpontban - egy egynapos bejárást és workshopot is tartunk.

INFORMAL CAMPUS

angol nyelvű/english!

IPARTANSZÉK
www.ic.hu

A BME központi épületének a campusát jól ismerjük. Vagy talán mégsem? Éveken-évtizedeken keresztül sétáltunk-sétálunk benne, és bizonyos részei mégis mintha kiesnének a tudatunkból.

Ilyenek lehetnek azok a földszintes "ipari" építmények, amelyek valódi funkcióját inkább csak sejtjük, semmint, hogy biztosan tudnánk. Mik ezek az épületek? Mikortól vannak velünk? Milyen állapotban vannak? Működnek-e még egyáltalán eredeti funkciójukban? Csak abban képesek-e működni, vagy a létesítésükkor még korszerű technológiájuk mára már túlhaladottá vált, és nem csupán e technológiák, hanem az őket kiszolgáló terek (épületek) - fizikai létük - mára már átértelmezhetővé vált? Ha nem, akkor pedig kérdés, hogy ki lehet-e őket váltani, az elérhető korszerűbb technológiák révén? Ha igen, mik ennek a konzekvenciái? Ez esetben mi legyen velük? Mire lehet őket használni, illetve hogyan lehetne őket hasznosítani, újra hasznosítani? Lehet-e őket átépíteni, részlegesen megbővíteni, szintet emelni rájuk - birtokba venni őket a hiányzó tanulási terek, alternatív egyetemi hallgatói (informális, kötetlen használatú a közösségi terek számára)? Vagy elbontásra ítéltettek, és csak a "lábnyomukat" felhasználva lehetne ezeket a területelemeket az alternatív tanulás helyeknek teret adó pavilonok létesítésére felhasználni és bekapcsolni őket a BME campus vérkeringésébe?

- *Trafó épületek a K épület kertjében...*
- *A HŐ épület és az előtte - alatta lévő széntároló pincék által elfoglalt terület, ugyanitt...*
- *Milyen egyéb helyeket lehet találni a BME területén, épületeiben (akár a K épületben is!), kertjeiben (más campus-részeknél is!), ahol ugyanezen alternatív tereket létre lehetne hozni?*
- *Mit lehetne kezdeni a bontásra ítélt Goldmann menza épületével, vagy az épület bontása után felszabaduló területtel?*
- *Mi lehetne a Stoczek menza helyén, illetve a hozzá kapcsolódó telekrészeken?*
- *Új épületek, pavilonok elhelyezhetősége a Lágymányosi campus területén...*

KÍSÉRLETI SZÁLLÍTHATÓ MODULÁRIS KABINOK

LAKÓ-IPAR közös témakiírás

TDK2021

További információk

Tanszéki TDK Titkár: Sági Gergely (gergely.sagi@gmail.com)

Tanszéki honlap: <http://www.ipar.bme.hu/>

TDK honlap: <https://tdk.bme.hu/>

Előjelentkezés: <https://tinyurl.com/ar24andr>

Let's EXPLORE!

Köszönjük a figyelmet!